

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58

GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Secretariaat: Buitenrustplein 21, Voorburg, Tel. 728315

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

zondaggroep I
17 juli 1961

Goedenmorgen vrienden.

Ik zou vandaag graag eens met u willen spreken over de vele godsdiensten in de wereld en dan zou ik willen beginnen met een kleine gelijkenis.

Lang geleden maakte Rubens eens een schilderij en kreeg daarvoor een paar nabestellingen. Het gevolg was dat hij, nu hij zelf met meesterhand het eerste werk had afgemaakt, het andere liet kopiëren, o.m. door een Italiaan, Amaldo, en nog een paar. En die copieën waren zo goed, dat het uiteindelijk moeilijk was, zo niet onmogelijk, om het verschil nog te vinden, want de leerlingen hadden allen ongeveer hetzelfde gelaan. Ze hadden de penseelstreek van de meester geïmiteerd, ze hadden de beschikking over dezelfde verven, hetzelfde doek.

Rubens tekende al deze stukken, maar achter degenen die gecopieerd waren, maakte hij een klein tekenetje. Veel later, dat is geweest omstreeks 1890, werden deze stukken verhandeld en ze werden allen gelijkelijk aangeboden als een echt stuk. Toen zei iedereen: "Nu zijn deze schilderijen niets meer waard, want niemand kan met zekerheid zeggen wat de echte is en wat de copie is." Ik geloof dat dat een zekere dwaasheid was. Men wilde dat ene stuk hebben, dat Rubens geschilderd had, maar is dat logisch?

Het is uiteindelijk een historisch verhaal, het is gebeurd. Wij vinden mensen op de wereld, die zeggen: "Ja, kijk eens, nu zijn er een heel stel godsdiensten. Als je die tot op de keper ontleedt, dan zijn ze eigenlijk allemaal precies hetzelfde, alleen het lijstwerk verschilt wat. Maar welke heeft nu God zelve geschilderd? Want die andere, die God heeft goedgekeurd en die precies hetzelfde zijn, zijn niets waard en als we dat niet kunnen uitvinden, dan is er niets iets waard." Een eigenaardige stelling.

Wanneer we nu bij de Christenen komen, dan zeggen ze: "Wij hebben de enige waarheid" en onder elkaar vechten ze erover wie de enige waarheid van de enige waarheid bezit. En hetzelfde zien we elders. De een beweert, dat Ali de enige juiste opvolger is geweest van de profeet en een ander heeft daar weer zijn eigen visie over en noemt weer een andere grootheid. Ik vraag mij af of het dan werkelijk zo belangrijk is, dat b.v. een godsdienst de enig waar geopenbaarde is? Weet u, om mijn beeld af te maken moet ik nog naar iets anders grijpen.

Wanneer we 100 merken waspoeder hebben, dan zullen we zien, dat er misschien 20 of 30 van dezelfde fabriek komen en om eerlijk te zijn, van die 30 komen er 20 uit precies dezelfde vulvaten. Alleen de verpakking is anders. Nu zijn er toch mensen, die beweren dat ze niet kunnen wassen of ze moeten één speciaal middel hebben. Er is geen feitelijk verschil in inhoud, alleen in verpakking en het komt allemaal uit dezelfde fabriek. Wat is dit dan? Is dat dan niet suggestie? Is dat geen dwaasheid eigenlijk?

Nu, dan heb ik m'n punt gemaakt, vanwaar we vandaag vertrekken. Is het belangrijk waar een leer vandaan komt, uiterlijk? Is het belangrijk wat een leer voor versieringen heeft, wat voor ritueel, wat voor kerkdienst? Is het belangrijk, dat een leer toevallig zus of zo wordt uitgelegd? Is het niet veel

belangrijker, dat er achter die leer de waarheid schuilt van de aanwezigheid van een goddelijk wezen? De mensen geven dat niet toe en het vreemde is, dat ze zichzelf dwaze fout op duizend-en-één wijzen herhalen.

Er zijn op het ogenblik op de wereld zeker 40 verschillende soorten van Marxisme en ze zeggen allemaal, dat ze de enig juiste weg hebben. Er zijn ongeveer een 14 à 15 verschillende systemen, economische staatssystemen, en ieder beweert, dat hij het enig juiste heeft. Toch is de kern van alles gelijk, de mens en zonder die mens kun je niets doen. En zo is het met een godsdienst, zonder god kun je niets doen. Wie zich teveel bezighoudt met de uiterlijkheden, moet op een gegeven ogenblik voor het voor hem ontstellende punt komen te staan, dat alles waardeloos is, waardeloos dan wel naar zijn eigen inzicht.

Nu gaan we eens kijken hoe die dwaasheid nog verder in elkaar zit. Er zijn ijverige zendelingen geweest, die beweerden dat het Gods wil is dat de negers broekjes dragen en zich helemaal niet afvragen waarom de goede God ze dan niet met die dingen geschapen heeft. Er zijn mensen, die beweren dat we allemaal regelmatig op Zondag stil moeten zitten en niets moeten doen, want de zevende dag rustte God, maar anderen zeggen: "Nee, dat moet op Zaterdag, want dat was de sabbath." En weer anderen zeggen: "Ja, maar het is Gods bedoeling helemaal niet, dat we niets gaan doen, het is maar een kwestie van rusten."

Al deze verschillen, al deze eigenzinnigheden, hebben uw wereld langzaam maar zeker in een soort harnas geperst van verdeeldheid, een harnas dat in zekere zin ook weer een Nessushemd is, een hemd dat je prikkelt en dat je brandt en dat pijnlijk is. Waarom niet terugkeren tot de kern van de zaak?

Laten we dan de kern van de zaak vandaag eens nader bezien. Er is een God, goed. Dat is iets, dat m.i. onloochenbaar is, ofschoon het een geloofspunt is en niet te bewijzen. Deze God heeft alle dingen geschapen, zo zeggen we. Uitstekend, maar heeft deze God dan verder nog iets bijzonders gedaan? Heeft hij beperkingen gemaakt en bepalingen? Nergens staat geschreven of anderszins dat dit het geval was, want God schiep hemel en aarde en hij zag dat het goed was. Dat staat zelfs in de Bijbel. Dus, zoals de dingen geschapen zijn, zijn ze goed. Dan zijn ook de mensen goed, zoals ze geschapen zijn en niet zondig en slecht. Dan is alles wat in de natuur voorkomt uit zichzelf goed, dus vanuit God. De enige afwijking hiervan zouden wij kunnen vinden door te gaan zeggen: Maar wat de mens heeft gemaakt, dat is niet goed.

Maar, als wat de mens maakt niet goed is, dan is het niet in overeenstemming met de wil Gods, dan is dus de mens zo sterk, dat hij tegen de wil van God kan ingaan, dat hij de goddelijke wetten eenvoudig opzij kan zetten. Dat is dwaasheid. Alles is goed en heel veel is goed wat de mens veroordeelt, heel veel zal goed zijn ongeacht de mening van de mens.

Alles is natuurlijk en evenwichtig. Nu weten wij, dat b.v. de mens het eucologisch evenwicht heeft verstoord. Hij heeft veel dieren en insecten gedood en daardoor voor zichzelf de nood geschapen om voortdurend weer te blijven strijden, maar hij heeft de middelen ervoor. We zouden dus kunnen zeggen: In de wereld is alles goed, zolang als er evenwicht blijft, maar wanneer je een bepaald iets wegneemt, dan moet je de taak daarvan overnemen. Nietwaar, de boer die vandaag de vogels wegjaagt, zal morgen de insecten moeten bestrijden. Ook dat is logisch.

Waarom dan al deze nadruk op wetten? Komen wetten niet uit de natuur voort? Maar nee, de mens moet en zal wetten hebben en als het maar even kan bovendien door God geopenbaarde of althans geratificeerde wetten. Nietwaar, we hebben de 10 geboden Gods en een bepaalde afdeling van het Christendom voegt daarbij de 5 geboden van de Heilige Kerk. Waarom? Zijn Mozes' geboden dan zo iets bijzonders? Nu, als je ze nagaat, eigenlijk niet. Er is maar één ding bij, één enkele zinsnede, die we niet veel vroeger bij andere volkeren terugvinden en dat is: "Ik ben de Heer uwen God en ge zult geen vreemde goden voor mijn aangezicht stellen." Dat is het enig originele punt en vergeet niet, dat voor een dergelijk begin een zeer politieke reden aanwezig is.

Waarom zouden die geboden uit God zijn? Ze bestonden reeds lang voordien. Ze waren neergelegd in de wetten van rijken en reeds in Urs'tijd bestonden er bepaalde regels, die neerkomen op het "Eert uw vader en moeder," en op het "Gij

zult niet doodslaan," en "Gij zult niet stelen." Die dingen waren er. Heeft de mens dan zo'n behoefte aan een wet van God? Of is zo'n wet alleen maar belangrijk, wanneer die uit God komt en zou je er anders omheen kunnen? Is dat zijn opvatting?

Wat wij horen in de Bijbel, is Gods woord. Ik zou het niet willen bestrijden altijd, maar het lijkt me toch wel eigenaardig, dat een God optreedt als illustrator van allerhand overleveringen, als publicator van esoterische beschouwingen, pornografie, staatkundige verhalen en geschiedkundige verdraaiingen. En die kunnen we allemaal in de Bijbel vinden.

Weet u, deze stelling: "Wij moeten a.h.w. Gods hoogst persoonlijke zegel, Gods woord hebben. Wij hebben de enige waarheid," is vaak de dood van de menselijkheid in de mens.

Nu staat u in een periode van vernieuwing, daar is zo dadelijk nog wel iets meer over te zeggen. In deze periode van vernieuwing zullen ongetwijfeld de eeuwige wetten zich even sterk en precies gelijk openbaren als in alle tijd. Je kunt niet aan de cosmische wetten, je kunt niet aan de eigenschappen van de structurele eigenschappen zelfs van de cosmos, van de wil Gods ontkomen. Ik vraag me alleen af of je dat nu moet zien als iets wat in woorden moet zijn vastgelegd.

De natuur zelf heeft haar wetten. Die wetten komen voort uit haar geaardheid, haar wezen. Ze zijn erin verankerd. Verandert iets in de natuur zijn geaardheid, dan veranderen ook de wetten waaraan het gehoorzaamt. Zou de mens een uitzondering zijn? Ik geloof dat niet. Wanneer er andere omstandigheden komen, zal de mens aan andere wetten moeten gehoorzamen en wanneer hij dat niet doet en zich blijft houden aan zijn oude, haast versleten huisgoden, dan blijft er niet veel anders over dan de ondergang. De mens heeft nml. met ik zou haast zeggen, groot opzienbarend geweld en lawaai verklaard, dat de mens alleen door macht het recht kan handhaven. Hij heeft verklaard, dat de mens in principe goed is. Hij heeft verklaard dat..... en zo kunnen we doorgaan, alles dus eigenlijk maar precies in orde is.

Nu, heel aardig, maar ik vraag me dan af: Hoe komt het dan, dat zoveel verschijnselen al deze stellingen tegenspreken? In de moderne tijd wordt gezegd, dat je een kind niet mag slaan. Dat is goed misschien voor zijn gezondheid, maar het is slecht voor zijn psyche. Nee, je moet een beroep doen op het goede in de mens. Een beetje dwaas, hè? Is er wel goed in de mens zoals men dat verkondigt? Als je resultaten ziet van de moderne opvoedingsmethoden, waarschijnlijk niet.

Weet u, de geschiedenis doet me denken aan het volgende: Er is iemand die krijgt een heel jonge hond. Het beest is niet zindelijk. Maar hij is helemaal niet boos op die jonge hond, men weet dat hij zijn behoeften doet, dat is natuurlijk. Maar elke keer dat hij het doet, wordt hij er met zijn neus ingewreven, krijgt een paar tikken op zijn achterwerk en een vermanend woord. Het gevolg is dat die hond zindelijk is, nietwaar. Binnen korte tijd is hij zindelijk, dan heeft hij het geleerd. Als je een beroep gaat doen op het goede geweten van die hond, nu, ja, neem me niet kwalijk, dan kun je beter alle kleden en dergelijke verwijderen.

Nu verwacht men echter, dat het bij een mens anders is, want de mens, zegt men, heeft het goede in zich. Maar sedert men de jeugd minder discipline geeft, minder leert, zonder haat, zonder drift, maar desnoods met stevige en harde maatregelen, dat ze zich moet aanpassen, is er jeugdcriminaliteit. En elke periode waarin de mens weer meent, dat hij een beroep kan doen op zoals vroeger b.v. de eer van de mens, of op dit van de mens, of dat van de mens, dan blijkt dat de jeugd daar niet op ingaat. Het zijn geleerde, maar niet ingeschapen waarden.

Maar dat is op zichzelf misschien nog niet zo erg, maar stel u nu eens de dwaasheid voor. Er is een jong mens. Die jonge mens is altijd zo'n beetje zijn eigen gang gegaan en niemand heeft hem ooit geleerd, dat hij zich aan die maatschappij moet aanpassen. Nu wordt hij meerderjarig. Toevallig is hij net meerderjarig als hij iemand doodslaat. Dan krijgt hij levenslang. Was het 2 dagen voordien geweest, dan was hij nog jeugdig geweest en dan had men hem er af la-

ten komen met een paar jaar in een opvoedingsgesticht, waarin hij dan wel slaag krijgt, maar meestal telaar om er iets van te leren. Is dat geen kolder?

Een ander voorbeeld. Wij moeten, zo zeggen ze, zorgen dat elke mens aan zijn rechten komt, want elke mens heeft recht op leven. Is leven een recht? Meent u dat? Meent u dat werkelijk? Als u midden op zee in het water valt en er is niemand in de buurt om u eruit te halen, dan moet u zeggen tegen de golven: "Ik heb recht op leven." Dan zult u zien of u recht hebt. U moet het zeggen tegen een hongerige leeuw, die tegenover u staat: "Ga weg, ik heb recht op leven." Of tegen een giftige slang. Zeg het tegen de elementen. Zij trekken zich daar niets van aan, u hebt geen recht. U moet strijden om te leven.

Elke mens heeft recht op arbeid. Arbeid is geen recht, arbeid is een noodzaak. Om te leven moet men werken: men heeft niet het recht om te werken. En als er ergens iemand is, die niet werkt en blijft leven, dan is dat in feite een ongezonde toestand, hoe vreemd het ook klinkt. Alleen wanneer hij door zijn eigen arbeid het recht tot rusten verworven heeft, ja, dan, dan kan men zeggen: "Hij heeft dus zoveel arbeid verricht, dat hij er iets van overhoudt."

Maar men spreekt over het recht, dat de mens heeft op arbeid. Men wil arbeid maken. Maar om arbeid te maken, moet men dus in feite het recht van alle arbeiders beperken. Dat is dwaas. De vrijheid van de arbeid, de vreugde van de arbeid worden gedood, omdat men gelooft aan recht op arbeid.

Elke mens heeft recht op geluk. Heeft u recht op geluk? Bent u dan zo gelukkig? Die hele wereld één zee van gelukkige mensen? Of zoekt u misschien alle, sommige koortsig, andere wat minder koortsig naar het geluk? Soms voor een kort oogenblik die toestand in uzelve vindend? Dat is geen recht.

Wij hebben recht op onze verworven welvaart. Natuurlijk, dat klinkt mooi, maar welvaart is in feite meer bezitten dan een ander. Dat verkrijgt je door te strijden tegen een ander, met eerlijke of oneerlijke middelen. Wanneer je dat door strijd hebt verworven, kun je het alleen door strijd behouden en niet anders.

Ik kan verder gaan. Ik zou u alle dwaasheden van de mensheid stuk voor stuk kunnen opsommen, maar deze dwaasheden zijn op het oogenblik het geloof van het merendeel van de wereld. Dat je recht hebt op leven, recht hebt op dit en op dat. Je hebt die rechten niet krachtens een goddelijke wet. Nu kunnen we dat verbloemen door een geloof te vormen en dat te gaan uitleggen, of stellingen op te bouwen die o, zo fraai klinken. Maar laten we nu de konsequentie eens nemen, aannemende dat niet een andere invloed komt en eenvoudig die mensen breekt in hun vreemde opvatting.

Iedereen heeft recht om te leven, dus ongebreidelde toename van menselijk ras, waarbij de nadruk ongetwijfeld valt op de minderwaardige typen die veelal, (drang tot zelfbehoud, ingeschapen waarde) zich sneller trachten voort te planten dan alle anderen. Verval van het ras. Als u de voorvaderen van de mieren zoudt kunnen spreken, dan zouden ze u daarvan wat kunnen vertellen.

De ideale staat, zekerheid voor iedereen, ja, maar ook met slavernij voor iedereen en wanneer het te groot wordt, dan alleen door roof, veroveringen en exploitatie van anderen voortbestaan. Dat hoort er dan ook bij.

Voelt u hoe vreemd al deze zeer humane en mooie stellingen klinken, wanneer je ze niet tot de basis en de kern kunt terugbrengen, n.l. de natuurlijke wetmatigheden, de natuurlijke omstandigheden. En nu zijn er heel veel natuurlijke omstandigheden en krachten die, juist waar deze rechten van de mens (waar men zoveel over spreekt) eigenlijk zinloos zijn, toch weer de mogelijkheid geven om zoiets te bereiken als wordt nagestreefd met het erkennen van die rechten. Want, overal waar men zeker is van zichzelf, zal men uiteindelijk overwinnen.

Wanneer 2 dieren tegenover elkaar staan en het een is zeker van zichzelf en het ander niet, deinst de onzekere af. Slechts waar gelijkwaardigen tegenover elkaar staan, is strijd onvermijdelijk. Geen strijd tot de dood, let wel, dat is alleen maar een kwestie van voedselnoodzaak, maar een strijd tot erkenning is afgedwongen.

Recht tot leven heb je alleen wanneer je zó zeker bent van jezelf en zó bereid om voor dat leven te vechten en te strijden, desnoods ook voor het le-

ven van anderen, (je bent een massa-dier, een kuddedier) dat je daardoor dit recht neemt, maar je bezit het alleen krachtens je eigenschappen, je gedragingen en niet anders. Wanneer zo dadelijk hier de hele wereld in oproer zou komen, -en die mogelijkheid is zeker niet zover verwijderd als menigeen denkt-, dan kun je alleen met zelfverzekerdheid, met het bewustzijn dat strijden vermeden moet worden, -tenzij je tegenover iemand staat die gelijk sterk is en dat je dan moet uitmaken wie de sterkste is en je daaraan onderwerpen-, uiteindelijk voortbestaan.

Wat die arbeid betreft: Werken moet je altijd, mensen, al is het maar voor jezelf. Daadloosheid is onmogelijk. Maar wanneer arbeid identiek is met vreugde, dan is het goed, dan is het natuurlijk. De dieren, die jagen hebben een zekere vreugde aan de jacht en de dieren, die grazen werken ook op hun manier. Ze hebben vreugde daaraan. Alles in de natuur wat natuurlijk komt, uitgezonderd misschien dood en ziekte, brengen vreugde. Wanneer de mensen de vreugde genomen is aan de arbeid, dan zullen zij zich tegen de arbeid verzetten, dat is logisch. Dan gaan ze dus proberen hun arbeid meer en meer te beperken, dan komt er dus een ogenblik, dat hetgeen men nog aan arbeid verricht, zo weinig aan inhoud heeft dat het niet voldoende is om de mensheid in stand te houden en dat de behoefte en de gewoonte van arbeid teloor zijn gegaan, van werkelijk hard werken, werkelijk werken alleen om de prestatie.

Dan volgt hieruit dat er een ogenblik moet komen waarop de mensheid in zijn zoeken naar steeds meer rust, verleerd heeft te werken en even zinloos ten prooi valt aan de hardheid van natuurlijke wetten, als het wilde dier dat een lange tijd thuis gevoed en, door de mensen gevoed niet meer weet hoe het zijn prooi moet zoeken, hoe het moet strijden, heel gauw het slachtoffer wordt van de omstandigheden. Er zijn maar enkelingen die zich daarboven uit kunnen werken.

Een aanpassing aan de moderne tijd is nodig en die is nodig vóórdat al deze dingen werkelijk tot een climax komen. Die climax is nog wel een paar jaar weg, maak u geen zorgen, maar wanneer die aanpassing niet plaats vindt, wanneer ze verder gaan zoals nu, dan komt er een ogenblik dat het niet meer gaat, dan komt er een ogenblik dat dit hele kaartenhuis van sociale structuur en van schone idealen in elkaar valt en het dierlijk machtsbewustzijn van de enkelen, die nog willen vechten ten koste van alles, die nog willen werken, ongeacht wat het oplevert, die hele wereld in hun bezit krijgen. Want God heeft zijn wetten in de natuur gelegd en niet in een serie schone klinkende leuzen, die de mensen zo aardig in de oren klinken.

Het klinkt misschien vreemd, dat ik u dit zeg als een voorbereiding op de nieuwe tijd, die toch uiteindelijk juist hogere geestelijke waarden gaat brengen. Maar vergeet één ding niet. In jezelf kun je hogere waarden bereiken, kun je een weten hebben, een kracht, een vermogen om iets tot stand te brengen, dat niemand anders heeft. Daar kun je stijgen, in jezelf. Je kunt datgene wat jezelf bent sterker, hoger, edeler, bewuster maken, maar je kunt de wereld niet maken. Je kunt de mensheid niet veranderen, je kunt alleen jezelf veranderen.

En juist in zo'n periode van omwenteling, komen die menselijke eigenschappen eigenlijk niet zo sterk naar voren als de menselijke misvattingen. Dan worden deze innerlijke vermogens veel minder geëxploiteerd dan de zinledige leuzen en ontvluchtelingen aan de werkelijkheid, die uiteindelijk tot ineenstorting moeten voeren. Daarom meen ik terecht te mogen zeggen, dat het zeer belangrijk is in deze dagen of u de innerlijke wetten leert kennen, de eigen wetten van uw leven en bestaan, dan dat u zich alleen maar houdt aan de rechten van de mens en het gegeven woord Gods, en de rest.

Genoeg echter van deze situatieschets, die in zekere zin een afbreken beoogt van veel wat u misschien heilig acht, want waar we afbreken, moeten we bouwen.

Elke mens bestaat uit stof en geest. Elke mens kan beschikken over de vermogens van de stof en de geest. Elke mens kan stof en geest tot een harmonie en een samenwerking brengen, waardoor zijn eigen vermogens, zowel tegenover de stoffelijke wereld als de geestelijke wereld verveelvoudigd wordt.

Wie een innerlijke eenheid bereikt, machtig en sterk, die kan veel betekenen ook voor anderen. Hij wordt de verdediger a.h.w. van een stukje van de menselijke kudde. Maar kun je die kracht, die innerlijke sterkte, dat innerlijke evenwicht wel bereiken, wanneer je je voortdurend, stoffelijk vooral, mentaal, laat beïnvloeden door leuzen die niet reëel zijn?

Om geestelijk en stoffelijk juist te denken, te reageren en te handelen, moet je afstand doen van de dwaze gedachtengang, dat je ergens rechten hebt en dat je ergens een goddelijke woord hebt, waarop je je zo maar te beroepen hebt, waar al de natuur voor moet stilstaan, moet aanvaarden, dat je zelf in een voortdurende strijd, onderhoud eigenlijk, moet uitdrukken je eigen innerlijk wezen. En dan moet je toegeven, dat ook geestelijk het niet is een kwestie van God geeft mij, maar ten hoogste van door God en de goddelijke wetten kan ik verwerven en behouden. Persoonlijke actie, persoonlijke strijd, zijn belangrijk.

Wanneer ik deze eenheid heb, wanneer ik die leiding kan geven, dan sta ik eigenlijk buiten een groot gedeelte van de maatschappij. En als ze mij dan zeggen: "Ja, maar ik weet dit, want dit is het woord Gods," dan moet ik antwoorden: "Kunt ge mij met tekenen bewijzen, dat God heeft gesproken, of wilt ge het God vragen of hij het mij wil herhalen, zo niet dan neem ik uw stelling niet aan. Wat gij gelooft, zij het uwe, wees in vrede daarmee, maar ik kan dit niet zo aanvaarden. Voor mij is Gods woord niet geschreven in een boek, maar in de natuur en in mijn wezen en die wetten, al zijn ze veel harder dan wat gij beseft, zijn belangrijker, dan al de schone woorden, waarmee ge komt aandragen." Ik sta dus buiten de maatschappij en een ander komt aan: "Ja maar, volgens het innerlijk goed van de mens, de zeden en de moraal, is dit en dat alleen toelaatbaar" en dan moet ik zeggen: "Ja goed, maar dat heeft niets te maken met de natuur. Wat je daar zegt, is aardig zolang je iemand zo gek krijgt om zich eraan te houden" en misschien moet je zelfs verder gaan en zeggen: "Ja natuurlijk, dat zijn de zeden en de moraal waarop de mens zich verheft en die hij ontduikt zolang hij de kans krijgt!" Dan sta je buiten de maatschappij, ik geef het toe, maar is het belangrijk dat u binnen deze waangemeenschap blijft staan? Is het belangrijker, dat u de werkelijkheid gaat leren beleven?

Die werkelijkheid maakt dus allereerst een mens wat eenzaam, want hij staat eigenlijk buiten het gewende kader van het menselijk denken. Maar hij heeft gelukkig compensaties, want wie leeft met de natuur, (dat kunt u zien zelfs bij de natuurmens), verstaat de natuur en haar tekenen en dat gaat verder dan alleen maar het lezen van een spoor. Het wordt op den duur een soort occult weten, zelfs bij de eenvoudige mens, de mens wiens denken nog niet geschoold en verder ontplooid is. Als gij in die eenzaamheid komt te staan, komt ge wederom in contact met de natuur zelf, de ruwe rauwe natuur zeker, maar de natuur waarin het goddelijke gaat spreken.

Dan bent u wél in staat om een eenheid te kweken tussen stof en geest, dan bent u wél in staat om realistisch te reageren. Niet volgens wat men zegt, volgens leuzen van vaderlandsliefde of mensenrecht, maar volgens uw innerlijk weten omtrent hetgeen voor u juist is.

Ge keert dan in feite terug tot een soort primitiviteit, een jungle toestand, zeker, maar het is uit de jungle, dat altijd weer de maatschappij wordt opgebouwd. Het is uit de hardheid van het leven, dat de schoonste beschavingen ontstaan. Het is uit de hardheid van het natuurlijk leven, dat langzaam maar zeker de nieuwe schoonheid van een duizendjarig rijk kan opbloeien. Niet de menselijke droom van zoetheid en engeltjes, die wieken over de aarde om de mensen te behoeden tegen alle dingen, maar een duizendjarig rijk waarin elke mens persoonlijk voor zijn God kan treden en daardoor leeft naar de wetten van die God en de geestelijke wet die op aarde dus stoffelijk niet direct van kracht is, mede beleeft en uit in de stof en dan komen we verder.

Er is één wet, die voor de mensheid wel van zeer groot belang is, een wet die duizenden malen is herhaald. Wij noemen die in de Christelijke zin de wet van naastenliefde. Maar die wet van naastenliefde bestond al veel vroeger. Het was al een leer van de stam: "Alle leden van de stam beschermen alle leden van de stam, anders kan geen van hen voortbestaan." Eigenbelang zegt u, maar

het was een genegenheidsvorm, een vorm van trouw, van eenheid.

Dit geldt nu nog. Alleen wanneer de mens zijn medemens, de mensen die hij kent, beschouwt als delen van een gemeenschap, die hij met zijn krachten en zijn inzichten moet helpen, beschermen en verdedigen, die hij moet troosten, kortom die hij moet opvoeden en instaat houden om het leven aan te kunnen, dan komen we verder. Naastenliefde kunnen we natuurlijk ook anders rationaliseren, ik weet het wel. We kunnen mooie woorden gebruiken over God en alles wat daarbij komt, maar nuchter gezegd: Zonder naastenliefde kun je niet voortbestaan. Een mens die alle mensen haat en voortdurend alle mensen aanvalt, gaat zelf onder en brengt andere mensen tot ondergang. Maar mensen die, ongeacht onder welk mom of in welke naam, elkander waarlijk liefhebben, elkander verdedigen, helpen, voor elkaar a.h.w. instaan, die vormen een kracht die onbreekbaar is. Hoe groter het aantal mensen dat in naastenliefde verenigd is, hoe sterker hun vermogen, geestelijk en stoffelijk, en hoe moeilijker het te breken is.

De nieuwe leer van de nieuwe tijd moet wel veel van de illusies van het heden verstoren, ook de illusie misschien van een naastenliefde, die alleen maar een zoet gevoelsd hemellied is. Maar ze stellen daarvoor de praktijk: We moeten elkander liefhebben zo goed als we kunnen. We moeten elkander helpen en beschermen zo goed als we kunnen, want slechts gezamenlijk zijn we sterk. Als eenling zijn we zwak, maar we moeten wel beseffen dat we nimmer werkelijk kunnen samengaan zolang wij laboreren aan illusies.

Misschien denkt u dat het toch wel goed is om te wijzen op de goedheid van krachteloosheid, enz., en te zeggen dat de macht en wapenen en strijd op de wereld misschien weinig betekend hebben. Als u dat gelooft moet u dat eens vragen aan het oude Bizantium, aan Kartago en Troje, de duizenden dode steden. U moet het vragen aan het uitgebrande Berlijn of wapenen niets betekenen.

Maar er zijn meerdere soorten wapenen en het machtigste wapen is steeds weer gebleken een geestelijk wapen te zijn en geen materieel. Geen militaire organisatie is ooit machtiger geweest dan een priester-organisatie, maar wat heeft het voor zin, want de machtigste wapens die er bestaan, behoren de innerlijke mens en het menselijk denken en zij hebben veel grotere invloed dan alle uitwendig geweld.

Er zal ook in de nieuwe tijd zeker gestreden moeten worden, maar gestreden met het geestelijk zwaard, niet met het stoffelijke. Daarom is het noodzakelijk dat men, zelfs al komt men vooreerst enigszins alleen te staan, zich vrij maakt van alle conventionele aanvaarding van rechten, van openbaringen en alles, en daarvoor terugkeert naar het persoonlijk contact met natuur en met God. Uit dit persoonlijke contact alleen kan de kracht groeien waardoor men anderen kan beschermen en verdedigen. De overtuigingskracht waardoor men tot leider van anderen kan worden. Alleen zo kan de mens de grote verandering van de tijden doormaken zonder daaraan ten onder te gaan.

Misschien heb ik hiermee uw zondagsstemming grondig verstoord, als de regen dat tenminste al niet gedaan had, maar, vrienden, het is wel eens nodig dat we nuchter zijn en ik geloof dat dat in de tegenwoordige tijd meer dan ooit nodig is: in een tijd waarin leuzen, woorden met 5 en meer betekenissen enz. de hele wereld overspoelen, waarin u voortdurend verteld wordt dat u recht hebt op dit en dat uw plicht dat is, zonder dat men bewijzen kan dat het uit uw wezen voortvloeit.

De mens moet terugkeren tot zichzelf. De mens moet vrij zijn en dan bedoel ik niet vrij in een bandeloosheid, in een onbeheerstheid, dat is dwaas, maar hij moet vrij zijn om de grondwaarden van zijn eigen wezen, de goddelijke krachten zoals ze onmiddellijk geopenbaard zijn in en rond hem, te aanvaarden. Dan alleen kan hij de banden vinden met alle krachten die belangrijk zijn in de komende tijd, de krachten die nu paranormaal en occult heten en magisch, de krachten die in die mens wonen en die hij hard nodig heeft, maar die hij niet gebruiken kan. Dat weten, dat op het ogenblik als strijdig met Gods wil of irrationeel of waanzinnig terzijde wordt getrapt, ongeacht de bewijzen. Want ik zeg u, de nieuwe tijd is een tijd, waarin de geest en de geestelijke waarden plus de natuurlijke stoffelijke wetten, de enige goddelijk-

heid zijn voor de mens tot behoud, tot vorming van een nieuw mensenrijk, tot een vernieuwing a.h.w. van hemel en aarde.

Alleen zo en anders niet. En het begin van een dergelijke opbouw kan niet geschieden zonder dat er hier en daar wat wordt gebroken.

Ik hoop dat u me niet kwalijk neemt, dat ik deze ochtend gebruikt heb om hier en daar iets te breken. Ik hoop dat ik u daarnaast iets gegeven heb waaraan u toch houvast hebt: Uw innerlijke zekerheid van plichten, van noodzaken en van de mogelijkheid om juist vanuit het natuurlijk aanvaarden van een werkelijkheid en niet van een waantoeestand, zó stof en geest te intensiveren, dat uw leven anders wordt.

Laten we besluiten met de opmerking, dat alleen de mens die natuurlijk zijn plichten volbrengt, de plichten van het leven wel te verstaan, een gelukkig mens kan zijn, maar nimmer de mens, die streeft naar steeds meer rechten. Zijn leven is een voortdurende frustratie.

Ik laat u nu over aan een laatste spreker van vanmorgen, die voor u zal sluiten. En als er kritiek is op deze dingen, het zou kunnen voorkomen, zo, als het dan Vrijdag is, vragenrubriek na de pauze, dan zoudt u deze dingen te berde kunnen brengen. Een prettige zondag.

:--:

Zo vrienden,

U kunt echt merken, dat het de laatste tijd overal donderen is. Ja, ik zou zeggen, het gebrom klinkt zelfs door in de stem van de geest op een bepaald ogenblik. Maar ja, u moet maar zo rekenen, die stormen kunnen een hele hoop reinigen.

Aan mij is de taak dan opgedragen om te gaan sluiten en nu wil ik, voordat ik u de kans geef het laatste onderwerp te bepalen, van mijn kant toch ook een paar woorden zeggen. U moet allereerst stellen, dat ik het voor een groot gedeelte met de vorige spreker eens ben en dat diens inzichten dan ook zeker niet zo zeldzaam en eigenaardig zijn als u misschien denkt.

Maar mijn vraag is of de mens instaat is, om plotseling al zijn ideeën aan rechten, opzij te zetten. Ik geloof niet, dat een mens dat ineens kan doen en ik geloof, dat er een tweede weg bestaat om je die vrijheid te bezorgen: de weg van innerlijk werk, van eerst persoonlijk a.h.w. een vrijheid vinden, die dan langzaam maar zeker omgezet in nieuw denken en bewustzijn, ongetwijfeld ook de illusies van de wereld gaat doorzien. U kunt alles van twee kanten uit doen.

Het is logisch dat b.v. een ideale socialistische staat haar eigen ondergang in zich zou dragen, evenals een ideale communistische staat. Dat een ideale kapitalistische staat zeer gauw een anarchistische staat zou zijn, enz. Dat weten we toch allemaal, als we tenminste nuchter zijn, wanneer we ons niet laten verblinden door de voortdurende verandering in de mens. Want de mens is nog altijd hebzuchtig als b.v. 5.000 jaar geleden en er is geen reden om aan te nemen dat hij ineens in honderd jaar veranderen zal.

Er zijn 2 wegen zeg ik, misschien zijn er meer. Persoonlijk ben ik een voorstander van de innerlijke weg. De innerlijke bewustwording, die op den duur ook het inzicht geeft en daarmee de juiste instelling en de juiste vrijheid in de materie.

Ik wil u er verder op attent maken, dat veel van wat alle mensen of vele mensen heilig is, hier vanmorgen is aangevallen, maar dat deze aanval niet kwaadaardig was. Ze was alleen een poging om nu eens al deze heilige huisjes (want dat zijn het uiteindelijk) te confronteren met de redelijke werkelijkheid.

De redelijke werkelijkheid blijkt in staat om alle mythen enigszins van hun gloriekrans te ontdoen. Of dat nu is de kwestie van de tien geboden, die teruggevonden worden bij andere volkeren lang voordat Mozes ze geeft in de naam van God, wanneer dat nu gaat over het eengodendom zoals dat ontstond of zelfs maar het geloof van de aartsvaders, wanneer het moet gaan over Chris-

tus en Christendom. We kunnen al die dingen ontzenuwen, we kunnen steeds zeggen: "Kijk, maar dat zijn de nuchtere feiten, de feiten waarvoor je blind bent."

Het is natuurlijk weleens goed, maar voor menigeen zal het zijn als een blik op de afgrond. Het is een waarschuwing voor het gevaar dat u kan bedreigen. Het gevaar n.l. dat u, uit angst voor de afgrond blijft stilstaan, u blijft vastklampen aan illusies, want er is een brug en die brug heeft de vorige spreker ook aangegeven. Het is n.l. de eenheid van stof en geest a.h.w., de innerlijke eenheid met de volle ontplooiing van alle capaciteiten, die je feitelijk bezit, die je kan helpen om te komen in een land waar hogere waarden wel degelijk bestaan, maar nu niet meer als een uit mensen opgebouwde droomwereld, maar als een deel van een natuur, een goddelijke natuur, geboren tot geestelijke werelden van licht en in de materie maar zeer ten dele weerkaatst.

Beschouw het dus niet in de eerste plaats als een kwestie van nu is mijn heiligdom of mijn opinie aangevallen. Beschouw het eerder eens als een vraag: zouden er misschien tegen de dingen, die ik denk en geloof, redelijke en nuchtere argumenten aan te voeren zijn? Wanneer ik aan de mens iets toeken, iets bijzonders, doe ik dat dan wel aan de hand van de praktijk of doe ik het alleen maar aan de hand van een onderlinge afspraak, waardoor men aanneemt dat het zo is?

Als u erover nadenkt, dan zijn alle eventuele ergernissen en schokken van deze morgen voor uzelve ruim de moeite waard. Niet omdat u verandert, daar ben ik zeker van. Als u Christen bent, blijft u Christen, als u socialist bent, blijft u socialist, als u kapitalist bent, blijft u kapitalist, enz. Maar vrienden, één ding, u bent nuchter. U kunt de dingen zien, zoals ze zijn en u zult daardoor, ongeacht hetgeen u innerlijk heilig is en wat voor u een weg is tot bewustwording, nimmer meer blijven vertrouwen op drogbeelden, op illusies die nooit waar kunnen zijn.

U zult dus nooit teleurgesteld worden, u zult innerlijke kracht hebben en daardoor een vrijheid gewinnen, zelfs met die stellingen, die u zonder een confrontatie met deze feiten, -want dat zijn het- nooit tot stand had kunnen brengen.

Zo en dan heb ik mijn mening gezegd en nu wacht ik alleen nog af of er één van u met een laatste woord komt aandragen, waarover ik dan nog eventjes zal spreken.

Een dorsvloer. Ik hoop alleen, dat u mij dan niet tot een van de vlegels rekent.

Dorsvloer.

Is het graan al rijp? Staat het droog in schoven op de velden?

Dan wordt het tijd dat men het waardeloze van het waardevolle scheidt en zij het door de grove slagen of het treden van de ossen, het graan dat voedsel is en vruchtbaarheid tot nieuwe bestemming leidt en het stro doet gaan daar waar het hoort.

In de mensenwereld is gegroeid -het staat in de gelijkenis geschreven- het graan van het leven, maar een vijand had er onkruid in gezaaid.

De knechten wilden het uit gaan rukken. De Heer die het verbod zei: "Nee, wij scheiden eerst wanneer ge maait, want nu nog zoudt ge ook het koren uit de aarde kunnen trekken."

De dorsvloer van het leven is nabij. Het is de wereld door de mens en door de geest gelijk omschreven als slagveld, waarin je jezelf bevecht en zoekt naar het doel en de zin van het leven.

Welaan dan, het onkruid van vals genomen recht, het onkruid van illusoire dromen, van zoetheid, gedachten aan hemelsfeer verkregen zonder moeite, zonder meer op rekening van anderen, zij moeten gaan. Het onkruid wordt eerst uit het graan genomen en verbrand.

Maar nog niet heeft men dan de nieuwe werkelijke tijd, de nieuwe vruchtbaarheid, het nieuwe vaderland. Dan moet nog eerst door het grove dreunen van de tijd het menselijk licht van geest en stof tezaam, van dood gebruik en waan gescheiden worden.

Dan moet ontstaan het nieuw begrip van innerlijke zuiverheid, zoals het graan dat voedsel is en leven in zich draagt en toch niet vraagt,

maar voortgaat door de wet van God, door eigen zijn geleid. Waarlijk voor de mensen is de wereld wel de dorsvloer van de eeuwigheid. Misschien vindt ge de slagen zwaar en misschien meent ge: dit alles voert slechts tot misvatting, lijden, Ik kan dit niet alles langer weerstaan. Ik moet het verwerpen, slechts in de waan kan ik mij verneiden en vreugde vinden en zin. Maar bedenk, het begin van dorsen geeft nog mogelijkheid van vluchten, maar alle slagen komen onvermijdelijk en zwaar, totdat de scheiding is voltrokken. Licht dan uw wereldwaan in brokken zo kunt ge waarlijk zuiver nu, als vrije mens toch voortbestaan. En bedenk is het dorsen beëindigd dan vieren de boeren een feest, dan zeggen ze: Ziet hoe goed of de oogst, hoe goed of de schepper is geweest. Misschien dat in u een dorsvloer ligt, waarin ge moet dorsen eigen begrippen en eigen illusies en eigen bestaan. Maar hebt ge het volbracht, dan zult ge misschien versteld nog staan van al wat die oogst heeft gebracht. Want in elke mens, tussen het vele waardeloze, schuilen de parelende diamanten van het Al, de waarheden, goddelijk die nimmer in kracht nog aantasten zal of vernietigen of veranderen in het leven. Omdat God in zijn kracht in u bestaat en elk waar erkennen van zijn kracht en wezen in uw wordt weergegeven en eeuwig voortbestaat. Slechts dat wat onveranderlijk waar is en vrij van waan, dat is de oogst van het leven. De dorsvloer scheidt dit alles voor u van ijdele waan.

Ik heb geprobeerd om drie dingen duidelijk te maken. Uw ervaringen, uw tegenslagen, spanningen en alles, het zijn de eerste slagen, hoor van het dorsen van de wereld en de mensheid en nu kunt u natuurlijk denken: Laat de boer nu maar dorsen, maar dan krijgt u de slagen extra zwaar. Wanneer u nu in uzelf waarheid van waan kunt scheiden, wanneer u kunt proberen om alles eerlijk en waar te zien voor uzelve en over uzelf zo goed als over de wereld en anderen, dan kunt u daaruit de kracht putten, ik zou zeggen de levensvatbaarheid en de vruchtbaarheid, die zo dadelijk wanneer anderen zeggen: "De wereld is verbrijzeld" u kunnen doen zeggen: "Wat een feest, het dorsen is teneinde. Nu kunnen we waarlijk leven en bouwen."

Daarom zou ik zeggen, heb vertrouwen in de tijd. Droom alsjeblieft niet van een ondergang door een atoombom of neutronenbom, daar gaat het niet om. Het gaat om de menselijke illusies en denkbeelden, die nu op de proef worden gesteld, omdat men niet genoeg meer heeft alleen aan de theorie. Men wil het in de praktijk zien en in de praktijk is de natuurwet, de goddelijke wet, die u doet vallen. Dat is het dorsen van de tijd. Laat u zich daar niet door meeslepen. Bent u eerlijk en oprecht uzelve, vrienden, ik geloof dat ge deze tijd zult zegenen, vóórdat het vele jaren verder is.

Voor de rest zou ik zeggen: Een prettige zondag. Wees niet pessimistisch, wees realistisch. Zeg tegen uzelf: Of de zon schijnt of het regent, als ik maar in mezelf vreugde ken, dan kan ik overal tegen.

Prettige zondag allemaal.

: - : - :